

Arviointikertomus

2023

20.5.2024

Laukaan kunta

Sisälllys

1.	Puheenjohtajan katsaus.....	2
2.	Lautakunnan toiminta.....	3
3.	Sidonnaisuusrekisteri.....	4
4.	Vuoden 2022 arviointikertomukseen annettujen vastausten arviointi	5
5.	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	6
5.1.	Talouden kehitys	6
5.2.	Talouden tasapainottaminen	8
6.	Konserniohjeistus ja kuntakonserneille annettujen tavoitteiden toteutuminen.....	8
6.1.	Laukaan Vesihuolto Oy	8
6.2.	Laukaan Kehitysyhtiö Oy	9
6.3.	Laukaan Vuokrakodit Oy	10
6.4.	Konsernivalvonta.....	10
7.	Henkilöstö	10
8.	Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	12
8.1.	Konsernihallinto	12
8.2.	Sivistyspalvelut	13
8.3.	Tekniset palvelut	16
9.	Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	18
10.	Arviointien yhteenveto ja kehittämisehdotukset	18
11.	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle.....	20

Liite: Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteinen arviointi - Lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2023 arviointikertomus on nykyisen lautakunnan kolmas. Olemme arvioineet vuodelle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja kuulleet poliittisen, operatiivisen ja konserniyhtiöiden johtoa.

Tarkastuslautakunnan toiminta perustuu kuntalaan ja Laukaan kunnan hallintosääntöön. Tarkastuslautakunta on sekä tuloksellisuuden että poliittisen ohjauksen arvioija. Tilintarkastuksen puolestaan kohdistuessa toiminnan laillisuuden ja tilinpäätösinformaation oikeellisuuteen.

Arviointivuosi on ensimmäinen hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen. Sivistyspalvelut ovat nyt kunnassa suurin palvelujen tuottaja ja kunnan keskeisiä tehtäviä ovat elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen. Keski-Suomen tarkastuslautakuntien puheenjohtajat ovat jatkaneet edellisenä vuonna alkanutta verkostoyhteistyötä yhdyspintojen tunnistamiseen hyvinvointialueen kanssa. Arviointivuonna selvitettiin kuntien asettamia tavoitteita lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämässä ja hyvinvointialueen sekä maakunnan liiton ohjelmien toteuttamisessa.

Vuoden 2022 alijäämäinen tilinpäätös velvoitti Laukaan kuntaa tekemään suunnitelman alijäämän kattamiseksi. Valtuusto hyväksyi syyskuussa raamisopimuksen talouden tasapainottamiseksi. Vuoden 2023 tilinpäätös on ennakoitua parempi. Tämä johtuu monestakin syystä, mutta unohtaa ei pidä ylimääräistä valtionapua toisena vuonna peräkkäin. Siitä kiitos lankeaa hyvästä ”tekemisen meiningin” selvityksestä ministeriöön.

Toinen iso asia arviointivuonna oli strategian jalkauttaminen, jossa edettiin merkittävästi. Muita merkittäviä arviointivuonna hyväksytyjä asiakirjoja olivat kulttuuriohjelma, elinkeino-ohjelma, tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma (2v.) sekä maankäytön rakennemalli, joka hyväksyttiin v. 2024. Palveluverkkoselvitys tehtiin alkuvuodesta osana talouden sopeuttamista ja valmistelussa käytettiin esimerkillistä vaikutusten arviointia.

Iloinen asia on syksyn hyvinvointitutkimuksen tulokset, jossa henkilöstön arvioinnit ovat parantuneet läpi linjan. Tiedotuksessa on selvästi onnistuttu ja säilytetty luottamuksen ilmapiiri. Hyvää mainetta työpaikkana osoittaa myös se, että rekrytoinneissa löytyy useita hakemuksia. Henkilöstöraportin ”Yhdessä rakennettu Sydämellä” pitää paikkansa.

Arviointikertomuksen lopuksi on edellisvuosien tapaan nostettu arvioita tavoitteiden toteutumisesta kolmessa ryhmässä; myönteisiä havaintoja, kehitettäviä asioita ja riskeinä painotetaan.

Lautakunta kysyy myös taloussuunnitelmasta sekä pyytää huomioimaan myös tekstissä nostetut asiat.

Kiitän koko lautakunnan puolesta johtoa ja henkilökuntaa tekemästänne työstä Laukaan ja laukaalaisten hyväksi.

Helena Pihlajasaari, tarkastuslautakunnan pj.

2. Lautakunnan toiminta

Kuntalain 121 §:n perusteella Laukaan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan vuosien 2021-2025 hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

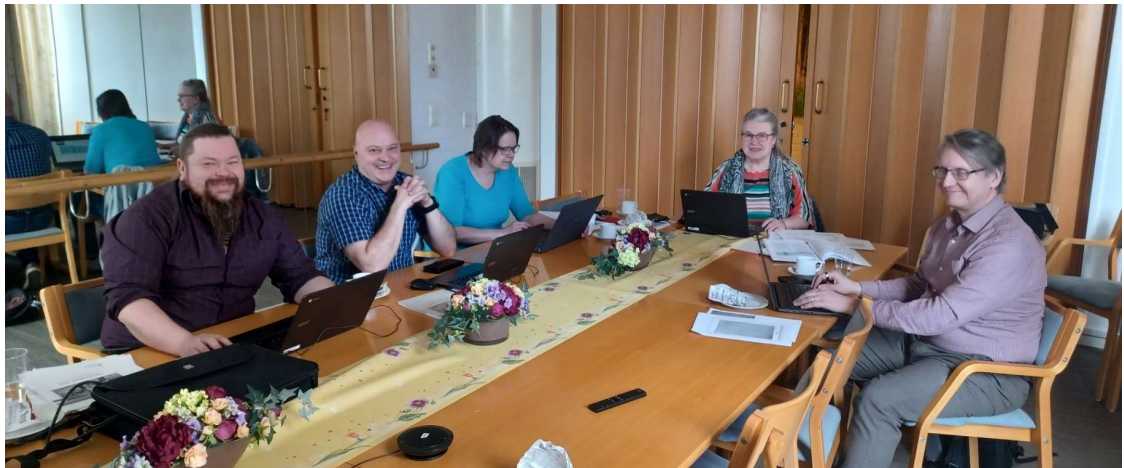
Tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Jäsen

Helena Pihlajasaari, puheenjohtaja,
Kirsi Nieminen, varapuheenjohtaja
Tomi Koskela
Marko Hytönen
Marko Vestola

Varajäsen

Olavi Aapajärvi
Kauko Sinijärvi
Mia Korppi
Pentti Toivakka
Marjukka Kautto

Lautakunnan sihteerinä on toiminut 15.5.2023 asti Jari Paavilainen KPMG Oy Ab. Valtuusto valitsi 7.11-22 kokouksessaan § 39 Laukaan talouden ja hallinnon tarkastuspalveluiden tuottajaksi vuosiksi 2023-2025 BDO Audiator Oy:n ja 21.8.2023 kokouksessa Ulla-Maija Tuomela BDO Audiator Oy toimi kokouksen sihteerinä. 18.9.2023 lähtien vuoden loppuun sihteerinä on toiminut Ville Lehtonen, BDO Audiator Oy.

Teknisenä sihteerinä on toiminut Merja Niininen.

Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut Joni Mäkitalo, JHT, HT BDO Audiator Oy ja JHT, HT Lilja Koskelo.

Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja Kirsi Nieminen on Laukaan Vuokratodit Oy:n Hallituksen jäsen ja Jyväskylän Seudun joukkoliikennelautakunnan jäsen, eikä osallistunut vuoden 2023 arviointiin siltä osin, kun hän oli esteellinen.

Lautakunta on kokoontunut kauden aikana 11 kertaa ja tutustunut ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti eri toimialoihin. Lautakunnan kuultavina ovat olleet

- sivistysjohtaja Jussi Silpola
- vapaa-aikajohtaja Satu Rautiainen

- kunnanjohtaja, Laukaan Kehitysyhtiö Oy:n hallituksen puheenjohtaja Linda Leinonen
- teknisen osaston johtaja, Laukaan Vesihuolto Oy:n toimitusjohtaja Janne Laiho
- talous- ja henkilöstöjohtaja Eero Raittila
- ympäristötoimen johtaja Jukka Lappalainen ja ympäristöjohtaja Miia Valkonen.

Lisäksi lautakunta tapasi joulukuun yhteiskokouksessa

- kunnanjohtajan
- talousjohtajan
- sivistysjohtajan
- teknisen johtajan
- hallintojohtaja Antti-Pekka Hokkasen
- kaavoitusjohtaja Mari Holmstedtin.
- Lisäksi kokoukseen osallistuivat kunnanvaltuuston puheenjohtaja Leena Kalmari ja kunnanhallituksen puheenjohtaja Sakari Suomala.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajat osallistuivat Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteistyöverkostoon, joka piti kokouksia 23.2, 5.4 ja 15.12. Puheenjohtajat valmistelivat yhdessä kuntien, Keski-Suomen liiton ja Hyvinvointialueen tarkastuslautakuntien kanssa arviointia yhdyspinnoilla tapahtuvista toiminnoista Hyvinvointialueen ja kuntien kanssa. Teemana vuonna 2023 oli Lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen.

Tarkastuslautakunta esittää kertomuksessaan asioita, joita se painottaa ja joihin se on paneutunut tarkemmin. Lautakunta perustaa tietonsa edellä mainittujen henkilöiden kuulemisten lisäksi talousarvioon ja tilinpäätökseen, henkilöstöraporttiin sekä Hyvinvointikertomuksen vuosiraporttiin 2022, joka saatiin tiedoksi 16.11.2023. Lisäksi lautakunta seuraa kuntaan liittyvää julkista viestintää eri medioiden kautta.

Tarkastuslautakunta nostaa esiin asioita, joita se painottaa, antaa suosituksia sekä seuraa suositusten huomioimista päätöksenteossa ja toiminnassa. Kertomuksessa vältetään toistoa toimintakertomuksesta.

Tarkastuslautakunta tiedostaa, että toiminnan johtaminen ja päätöksenteko kuuluvat kunnanhallitukselle.

3. Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain 121.1 §:n ja 5:n kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Lautakunta pyysi päivitykset sidonnaisuusilmoituksiin, hyväksyi kaikki ja toimitti sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Huomio

Päivitetyt ilmoitukset saatiin kaikilta. Lautakunnan viime kertomuksessa esiin nostama asia oli huomioitu hyvin.

4. Vuoden 2022 arviointikertomukseen annettujen vastausten arviointi

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 5.6.2023 18 § tekemällään päätöksellä velvoittanut kunnanhallituksen antamaan selvityksen vuoden 2022 arviointikertomuksen kysymyksiin.

Tarkastuslautakunnan kysymykset:

1. Mihin yhdyspintatyöhön Laukaa aikoo ryhtyä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa työllisyyden edistämiseen liittyvien HYTE-indikaattoreiden parantamiseksi?
2. Miten Laukaa ja hyvinvointialue turvaavat yhdessä osaavan työvoiman pito- ja vetovoiman työhyvinvoinnin keinoin?

Laukaan kunnanvaltuusto käsitteli 11.12.2023 66 § kunnanhallituksen lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta käsitteli kunnanhallituksen antaman lausunnon kokouksessaan 12.12.2023 88 § ja merkiksi sen tiedoksi.

5. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

5.1. Talouden kehitys

- Laukaan kunnan talous parani arviointivuonna tilikauden ylijäämän 2,8 milj. euron ansiosta.
- Verotulot pienuvut edellisestä vuodesta 34,3 milj. euroa eli 43,6 %.
- Vuonna 2022 verotulot olivat 78,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 44,3 milj. euroa lähinnä hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.
- Valtionosuudet olivat vuonna 2022 47,6 milj. euroa ja vuonna 2023 20,7 milj. euroa, muutos 26,9 milj. euroa eli 56,4 %.
- Vuonna 2023 kunta sai harkinnanvaraista valtionosuutta 400.000 euroa.
- Investointeja oli 5,1 milj. euroa.
- Henkilöstömenot vähentyivät noin 11 milj. euroa eli 21,5 % edellisestä vuodesta lähinnä hyvinvointialueuudistuksesta johtuen.
- Henkilöstön määrä henkilötyövuosina laskettaessa oli vuonna 2022 1 177 ja vuonna 2023 874. Suurin muutos on tapahtunut perusturvan toimialalla 326 henkilöä.
- Talousarvioon verrattuna toteutuneet henkilöstökulut alittivat 311 000 eurolla (to-teuma 40 032 000 euroa, talousarvio 40 343 000 euroa) eli myös tätä kautta saatiin säästöä.
- Tilikauden 2023 ylijäämä on 2,8 milj. euroa.

Kunnanhallitus oli hyväksynyt keväällä 2021 talouden tasapainottamisen raportin toimenpide-ehdotuksia.

Talouden tunnuslukujen kehitys

	Vertailu 2023		Vertailu 2022	
	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni
Omavaraisuusaste, %	20,1	16,3	18,0	12,6
Kertynyt yli-/alijäämä, (M€)	0,10	-4,2	-2,7	-6,9
Lainakanta (M€)	110	139	109	165,9
Lainakanta/asukas, €	5891	7408	5807	8839
Investointien tulorahoitus, %	205,2	219,5	24,2	54,8
Kassan riittävyys (pv)	6,0	15	11	14
Vuosikate/poistot, %	138,3	144	32,7	75,8

Laukaalla oli edellisen vuoden tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen taseessa kattamaton alijäämää ja sillä oli lakisääteinen velvollisuus alijäämien kattamiseen vuoteen 2027 mennessä. Vuonna 2023 syntyneellä ylijäämällä saatiin katettua alijäämät ja vuoden 2023 taseessa kunnalla on 100.000 euroa ylijäämää. Ilman harkinnanvaraista valtionosuutta 400.000 euroa alijäämää ei olisi saatu katettua vuonna 2023. Ylijäämäsumma ei ole kovin suuri eli talouden tasapainon säilymiseen tulee kiinnittää edelleen suurta huomiota. Lautakunta kuuli talous- ja henkilöstöjohtajaa kokouksessaan.

Investoinnit ovat pienentyneet edellisestä vuodesta ollen nyt 5,1 milj. euroa (edellisenä vuonna 9,4 milj. euroa ja vuonna 2021 17,3 milj. euroa).

Arviointivuonna kunnan ulkoiset toimintatuotot ovat pienentyneet 21,3 % eli 3,4 milj. euroa, toimintakulut ovat vähentyneet 52,8 prosenttia eli 74 milj. euroa. Toimintakate on ollut vuonna 2022 -124,5 milj. euroa ja vuonna 2023 -53,8 milj. euroa ja tähän on merkittävästi vaikuttanut toimintakulujen pienentyminen. Vuosikate on ollut heikenevä vuodesta 2014 asti ja vuonna 2023 vuosikate on lähtenyt parantumaan. Vuonna 2022 tulosta rasitti merkittävästi 5,5 milj. euron kirjaukset sairaanhoitopiirin ja seututerveyskeskuksen alijäämän kattamiseksi ja 0,46 miljoonan euron lisäpoistot.

Konsernitalouden merkitys kuntataloudessa on kasvanut, sillä konsernin tunnusluvuilla on merkitystä, kun määritellään kriisikuntakriteereitä.

Laukaan kunnan konsernin omavaraisuusprosentti on hieman parantunut edellisestä vuodesta, mutta suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on kasvanut merkittävästi edellisestä vuodesta ollen 158,5 % vuonna 2023. Kertynyt alijäämä on hieman pienentynyt edellisestä vuodesta ollen edelleen negatiivinen -4,203 milj. euroa.

Kuntalain mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1. Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
3. Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla.
4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Konsernin tilikauden ylijäämä on 4,2 milj. euroa. Kahtena edellisenä vuonna konsernin tulos on ollut alijäämäinen. Konserniyhtiöistä Laukaan Vesihuollon tulos on ollut tappiollinen 252 795 euroa ja Äänekosken ammatillisesta koulutuskuntayhtymästä on tullut konserniin miinusta 29 871 euroa. Jyväskylän koulutuskuntayhtymästä on tullut plussaa 483 304 euroa ja Keski-Suomen liitosta 11 569 euroa. Laukaan kehitysyrityksestä on tullut plussaa 47 509 euroa sekä Laukaan Vuokratyöntekijästä 47,50 euroa.

Vesihuoltolaki 119/2001 § 181 mom.1 edellyttää kustannusvastaavuutta vesihuolto-toiminnassa. Lähtökohtana tulisi olla, että vesihuollosta aiheutuvat kustannukset (yl-läpito-, saneeraus-, investointi- ja hallintokustannukset katetaan siitä kerättävillä maksuilla.

5.2. Talouden tasapainottaminen

Laukaan kunta sai katettua vuonna 2023 kertyneet alijäämät. Vuoden 2024 talousarvio on alijäämäinen 2 878 210 euroa, vuoden 2025 taloussuunnitelma alijäämäinen 1 219 923 euroa eli yhteensä alijäämää olisi vuoden 2025 lopussa 4 098 133 euroa. Vuoden 2026 ylijäämä olisi 5.221.534 euroa eli tällöin saataisiin katettua vuosien 2024 -2025 alijäämät. Vuoden 2027 ylijäämä olisi 2 926 031 euroa.

Taloussuunnitelmassa on vuosille 2024 merkitty satunnaisia tuottoja 2 000 000 euroa ja vuodelle 2026 vastaavasti 3 000 000 euroa. Talouden tasapainoon saaminen vuonna 2025 edellyttää satunnaisten tuottojen toteutumista vuonna 2024. Vuonna 2024 vuosikate 2 896 790 ei riitä kattamaan poistoja 7 775 000 euroa eikä myöskään vuonna 2025. Vuonna 2026 ja 2027 vuosikate olisi sen verran hyvä, että poistot saataisiin katettua.

6. Konserniohjeistus ja kuntakonserneille annettujen tavoitteiden toteutuminen

Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %), Laukaan vuokratyöntekijä Oy:stä (100 %) ja Laukaan kehitysyritys Oy:stä (100 %). Konsernitiinipäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20 %-50 %) omistusosuutta vastaava osuus voitosta ja tappiosta. Tytäryhtiöiden toimintaa ohjaa konserniohjeet.

6.1. Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan Vesihuolto Oy:lle oli arviointivuodelle asetettu 7 tavoitetta, jotka koskivat toimintatapoja ja kehittämistä, taloutta ja maksuja, kestävä kehitystä, digitalisaatiota sekä yhteistoimintaa mm. vesiusuuskuntien kanssa.

Laukaan
vesihuolto

Arviointi

Tavoitteista viiden raportoidaan toteutuneen:

- Toimintojen kehittäminen
- Asukaslähtöiset, taloudellisesti tuotetut palvelut
- Energiatohokkuus, kestävä kehitys ja ympäristöarvot toiminnassa
- Automatisaatio ja verkostohallinta
- Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa

Taloudelliseen tavoitteeseen ei päästy ja peruskorjausten rajallinen korjaustarve tunnistettiin talouden resurssien vuoksi.

Lautakunnan näkemyksen mukaan Laukaan Vesihuoltoyhtiö on riittävän hyvin onnistunut tavoitteissaan. Vedensaannissa asukkaille eikä jätevesien poistossa ole esiintynyt merkittäviä vaikeuksia tai haittoja. Vikailmoituskäytäntö on myös toiminut. Vesilaskuja on sen sijaan moitittu kalliiksi tiedotusvälineissä.

Suositus

Lautakunta suosittelee asiakkaille tiedotettavan muiden saman tyyppisten kuntien hintavertailua. Lisäksi Vesihuolto Oy:n tulisi päästä vähintään nollatulokseen, koska miinustulos rasittaa osaltaan kuntakonsernin tulosta.

6.2. Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Laukaan Kehitysyhtiö Oy:n tavoitteet arviointivuodelle olivat palvelu- ja johtamismallin vakiinnuttaminen. Tähän kuului yrityspalveluiden hanketoiminnan ja -johtamisen toimintamallin ja vastuujon selkeyttäminen sekä yrityspalvelusetelin ja kamamisen toimintamuodon vakiinnuttaminen.

Laukaan
kehitysyhtiö

Arviointi

Laukaan kehitysyhtiön tavoitteille ei ollut asetettu mitattavia mittareita ja raportointi on näin ollen hyvin yleisluontoista toimintamallien kuvausta. Elinkeinopalvelujen alta löytyy raportointia, joka liittyy Kehitysyhtiön tehtäviin ja heiltä ostettuihin palveluihin. Palvelujen laatua ei raportoida mitatun asiakastyytyväisyydellä.

Suositus

Toimintakertomuksessa olisi hyvä olla lukijalle selvennyksenä viittaus sivutietoineen kunnan elinkeinopalveluihin. (Laukaan yrityspalvelut). Harkittavaksi controllerin nimitys yhtiölle.

6.3. Laukaan Vuokrakodit Oy

Laukaan Vuokrakodit Oy:n tavoitteena oli vastata kunnan vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. Seitsemän kohdennettua tavoitetta koskivat vuokrataso, käyttökate ja -astetta ja kohteiden kuntoa. Myös pitkän tähtäimen suunnitelma, uudistuotannon arviointi sekä hoitokatteeltaan heikoimpien kohteiden arviointi. Kohteiden myynneistä annetaan erillinen omistajaohjaus.

Laukaan vuokrakodit

Arviointi

Tavoitteiden raportoidaan toteutuneen. Vuokrataso on pysynyt tavoitteissa eikä asuntopulaa ole näkynyt kunnassa.

6.4. Konsernivalvonta

Tilinpäätöksessä on selkeä selvitys konserniohjauksen järjestämisestä Laukaassa. Konserniohje on vuodelta 2018 ja sitä on täydennetty 2023 takaus- ja antolainapolitiikalla sekä varainhankintapolitiikalla. Tytäryhtiöt raportoivat konsernijohdolle toiminnasta ja taloudesta talouden vuosikellon mukaisesti. Kehittämiskohteina nähdään omistajaohjauksen käytänteet ja konserniohjeen päivittäminen.

Arviointi

Tarkastuslautakunta näkee konserniohjeen päivistyksen tarpeellisena niiltä osin, kun tilinpäätöksessä kuvataan. Lisäksi tiedotusmenettelyä asioiden kohdalla, jotka ovat erityisen mielenkiinnon kohteena, tulee laajentaa koskemaan valtuustoa.

Tarkastuslautakunta sai selvitettäväkseen yksittäistapauksen, onko konserniohjetta noudatettu. Konserniohjetta oli noudatettu selvitetystä yksittäistapauksessa konserniohjeen ja vallitsevan käytänteen mukaan ja asia on kirjattu hallituksen kokouspöytäkirjaan. Tarkastuslautakunta antoi vastauksensa selvityspyyntöön.

7. Henkilöstö

Henkilöstöraportti 2023 Laukaan kunnassa osoittaa positiivista kehitystä, vaikka taloustilanne oli haasteellinen. Hyvinvointikyselyssä tulokset paranivat edellisestä vuodesta ja suuri osa työntekijöistä suosittelisi nykyistä työpaikkaansa. On merkillepantavaa, että henkilöstön tyytyväisyys on säilynyt vahvana, vaikka kunnassa on käynnissä talouden tasapainotusohjelma. Tämä osoittaa sitoutuneen ja ammattitaitoisen henkilöstön kyvyn sopeutua muutoksiin ja pitää yllä positiivista työilmapiiriä. Vuoden 2023 työhyvinvointikyselyn perusteella Laukaan kunta oli hyvä työpaikka ja noin 86 % vastaajista suosittelisi sitä työnantajana.

Positiivista palautetta voidaan antaa onnistuneesta johtamisesta ja avoimesta viestinnästä, jotka ovat edistäneet työyhteisön hyvinvointia ja tehneet muutosten hallinnasta sujuvaa. Tämä noudattaa erinomaisesti kuntastrategian tavoitteita.

Kuntastrategian ytimessä on myös henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, mikä on erityisen tärkeää nykyisessä uudistusten myllerryksessä. Sairauspoissaoloprosentti pieneni 0.8 %. Mielenveysdiagnoosit ovat suurin yksittäinen sairauspoissaolojen syy. Hyvinvointikysely paljasti myös parannettavia alueita, kuten yksinäisyyden kokemuksen työpaikalla. Henkilöstöraportti korostaakin työkyvyn ja mielenveyden tukemisen merkitystä. Kunnassa on otettu käyttöön innovatiivisia tapoja, kuten hyvinvointibotti, tukemaan työntekijöitä.

Henkilöstömäärässä ja rakenteessa on havaittavissa muutoksia. Vaikka vakinaisen henkilöstön määrä pysyi suunnitellulla tasolla, määräaikaisten henkilötyövuodet ylittivät ennusteen. Työntekijöiden ikärakenne osoittaa haasteita, kun suuri osa henkilöstöstä lähestyy eläkeikää. Kunnassa panostetaan esihenkilöiden koulutukseen ja johtamisosaamisen kehittämiseen. Työyhteisöviestintä on tärkeässä roolissa henkilöstön sitouttamisessa ja tiedonkulussa. Hyvää ennakointia on myös MAPA-koulutus, joka on suunnattu henkilöstölle, joka voi kohdata väkivaltaa työtehtävissään.

8. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

8.1. Konsernihallinto

Konsernihallinnon palvelualueen muodostavat kolme tulosityksikköä, joita ovat hallinto- palvelujen tulosityksikkö, talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikkö sekä elinkeinopalvelujen tulosityksikkö. Palvelualue tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja kunnan edunvalvontaan ja päätöksentekoon sekä kunnan kasvun ja elinvoiman kehittämiseen. Konsernihallinnon keskeisin painopistealue oli toimintasuunnitelmassa hyvinvointialueuudistukseen liittyvän muutoksen hallittu ja onnistunut johtaminen ja kehittämisen painopisteenä talouden johtaminen. Suunnitelma sisälsi myös lukuisia sitovia toiminnallisia tavoitteita.

Arviointi

Hyvinvointialueuudistuksen mittavan suuruuden huomioiden muutos kunnassa hoitui hyvin. Henkilöstön työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat. Syksyllä 2023 julkaistun Hyvinvointikertomuksen mukaan asukastutkimus näyttää myös, että laukaalaiset ovat huomattavan tyytyväisiä elämäänsä ja Laukaaseen asuinkuntana. Tutkimus on kuitenkin tehty edellisenä vuonna eikä uudempia tietoja ole saatavilla. Kunnan palveluissa ei myöskään raportoitu suurempia puutteita tai viiveitä. Keski-Suomen tarkastuslautakunnat ovat ottaneet myös seurantaan kuntien ja Hyvinvointialueen rajapinnan/yhteistyöalueen asiat, joista lisää tietoa liitteessä. Kehittämisen painopisteenä olleen talouden johtamisen osana kuntaan laadittiin syksyllä talouden 6 miljoonan euron tasapainottamisohjelma. Sen hyväksyminen oli merkittävä asia talouden tasapainon saavuttamiseksi.

8.1.1. Sitovat toiminnalliset tavoitteet

- Vuonna 2022 hyväksytyn kuntastrategian jalkautus toteutettiin työpajoissa, joihin osallistui 60 % henkilöstöstä. Osaamisen johtamisen ja koulutuskäytäntöjen kehittäminen strategiaa tukevaksi kokonaisuudeksi ei puolestaan edennyt.
- Maankäytön rakennemalli tehtiin ja se hyväksyttiin 2024 puolella.
- Sähköisten palvelujen ja lomakkeiden määrää kasvatettiin sekä sähköinen arkisto on käytössä tavoitteen mukaisesti. Ohjelmisto- ja järjestelmäinvestointien tarkastelu koko kunnan alueella ei valmistunut vielä.
- Henkilöstötuottavuuden edistäminen jatkui eri toimenpitein johtamista, esimiestyötä ja työn organisointia kehittämällä sekä työhyvinvointiin panostamalla. Henkilöstön hyvinvointikyselyn tulokset kertovat luottamuksen vahvistumisesta työyhteisöön ja esihenkilöihin. Toimenpiteistä enemmän henkilöstöhallinnon toimintakertomuksessa.
- Laajan monivuotisen talouden tasapainottamisohjelman laatimisen ja hyväksymisen tavoite toteutui osana vuoden 2024 talousarvion hyväksymistä
- Laukaan profiilin nostaminen yritysmuonteisenä kuntana -tavoitteeseen pääsemiseksi elinkeino-ohjelma hyväksyttiin joulukuussa. Yritystytyväisyystutkimuksen

tulos laski kuitenkin kahden vuoden takaiseen tutkimukseen verrattuna. Sen sijaan tyytyväisyys elinkeino- ja yrityspalveluihin oli kasvanut hieman.

- Tavoite kunnan toiminnan viestimisen lisääminen monipuolisesti eri medioihin toteutui ja uudistettu kuntabrändi otettiin käyttöön.
- Kuntalaisten osallistaminen monipuolisesti -tavoite onnistui kolmen tapahtuman verran. Asiassa jäi kehitettävää.

8.1.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Konsernihallinnon tulosityksiköiden taloudelliset tavoitteet suhteessa valtuustoon nähdessä sitovaan toimintakatteeseen toteutuivat ja talouden sopeuttamiseen liittyvät toimenpiteet näkyvät konsernihallinnon taloudessa. Jokainen konsernihallinnon tulosityksikkö alitti budjetoidut toimintamenot ja investointimenoihin budjetoidusta 2.1 miljoonan eurosta toteutettiin yhteensä 1.3 miljoonaa euroa.

8.2. Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, kirjasto, kansalaisopisto, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä järjestöjen avustukset. Myös Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus Hype toimii sivistyspalveluissa. Hypessä tehdään työtä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tueksi. Toimintoina on etsivä nuorisotyö ja erityisnuorisotyö. Hankkeissa on tehty ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea. Hypessä palvelupäällikön tehtävänä on ollut myös hyvinvointialueyhdyshyönteistö. Sivistyspalveluiden vastuulautakuntana toimii sivistyslautakunta. Sivistyspalveluiden toimintakate on 47 852 260 € ja se on Laukaan kunnan suurin osasto niin henkilömäärältään kuin taloudeltaankin ja sopeutusohjelman jatkuessa osaston merkitys korostuu edelleen. Säästösyistä syksyllä 2023 tehtiinkin kahden kyläkoulun lopettamispäätös. Päätöstä edelsi erittäin perinpohjainen ja kattava vaikutusten arviointi. Lopettamistoimet tuonevat säästöjä jo kuluvalle vuodelle.

Yksityisen päiväkodin osto on tuonut lisäpainetta lisätalousarviolle jo kesällä 2023 ja sairauspoissaolojen johdosta myös palkkauskulut ovat olleet alkuperäistä talousarviota isommat.

Lautakunnan kuultavana olivat sivistysjohtaja ja vs. vapaa-aikajohtaja Satu Rautiainen.

8.2.1. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen sähköisten palvelujen kehittämisen tavoite etenee asteittain. Henkilöstön työvuorosuunnittelujärjestelmä toimii työtä sujuvoittaen. Asiakkaiden ja henkilöstön palautteen laadusta ei raportoida mitattuja tuloksia.

Hyvinvoivat työyhteisöt ja palvelukulttuurin kehittämisen tavoitteessa palvelua on kehitetty OKM:n rahoittamilla hankkeilla. Itsearviointin ja laadun hallintaan on valmisteltu Valssi-järjestelmää. Sen on määrä tuottaa materiaalia henkilöstölle tueksi. Tavoitteen on raportoitu toteutuneen mutta tuloksia ei ole kuvailtu.

Perusopetus

Tavoitteena oli hyvinvointiOPS, poissaoloihin puuttumisen malli ja Nepsy-tsempparitointiminta. Hyvinvoinnin vuosikello on ollut käytössä nyt toista vuotta ja tavoitteen hyvinvoinnin näkymisestä kouluterveyskyselyssä ja koulujen omista arvioinneissa raportoidaan toteutuneen täysin. Toimintakertomuksessa ei kerrota raporttien sisällöistä.

Samoin peruskoulun päättäneiden tavoitetaso 100 % sijoittumisesta toiselle asteelle raportoidaan toteutuneen täysin tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen avulla.

Paremmen työhyvinvoinnin tavoitetaso oli tavoitteena edellisistä kyselyn tuloksista ja uuden syksyn 2023 kyselyn tulokset olivatkin pääosin hyvät ja kehittämiskohtiin on tehty suunnitelmat.

Palautekyselyä esihenkilöiden johtamisentuesta ei raportoida.

Lukio

Lämminhenkisiä ja kannustavia kohtaamisia lukion arjessa -tavoitteeseen pääsystä saatiin hyvää palautetta opiskelijoilta kerättyssä kouluterveyskyselyssä keväällä 2023. Keinoina oli käytetty yliopiston tunne- ja vuorovaikutuskoulutusta vuosittain.

Rohkaiseva, myönteinen ja työntekijöitä arvostava työyhteisö -tavoitteen saavuttamista kuvaa hyvin työhyvinvointikyselyn loistavat tulokset. 4,6/5 yhteistyö ja vuorovaikutus, 4,2/5 luottamuksen ilmapiiri, 4,3/5 reilu kohtelu ja 4,0/5 esihenkilön tuki. Loistavaa.

Tavoitteet toteutuneet täysin.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminta on osa kunnan sivistyspalvelua ja kunnallista lähipalvelua. Se tarjoaa opetusta ensisijaisesti aikuisväestölle, mutta tarjontaa on myös lapsille ja nuorille. Opetusta pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan eri taajamissa. Yhteistyötä tehdään ikääntyvien yliopiston, Laukaan seurakunnan ja Jyväskylän kesäyliopiston kanssa. Opisto tarjoaa myös lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta käsityössä, kuvataiteessa, ja teatteritaiteessa. Opisto osallistuu myös alueellisiin kehittämishankkeisiin, järjestää tilauskoulutusta ja järjestää henkilöstölle ensiapukoulutusta.

Tavoite monipuolisesta kurssitarjonnasta kaikenikäisille ja aliedustetuille ryhmille toteutui asiakaskyselyn mukaan täysin.

Aikuisväestön laadukkaat ja kehittyvät opiskelu- ja harrastusmahdollisuudet -tavoite toteutui täysin. Ohjelmassa oli laajasti erilaisia kursseja eri puolilla Laukaata. Toiveiden mukaisia kursseja järjestettiin mahdollisuuksien mukaan.

Hyvinvoiva, ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö laadukkaiden kansalaisopistopalvelujen tuottajana -tavoitteen raportoidaan toteutuneen täysin.

Huomio

Merkittävää yhteistyökumppania Lievestuoreen Setlementtiä, jonka kanssa on yhteinen Minä kuulun Laukaaseen -hanke, ei raportoida toimintakertomuksessa.

Kirjastopalvelut

Laukaan kirjastokokonaisuus, pääkirjasto, Leppäveden, Lievestuoreen ja Vihtavuoren lähikirjastot sekä kirjastoauto, tarjoavat kokoelmiensa lisäksi tiloja erilaisiin tarkoituksiin. Säästöyistä kirjastoauton seuraajasta tai korvaavasta toiminnasta ei ole vielä suunnitelmaa. Auto on palvellut taajamien ulkopuolista asiakaskuntaa ja alkaa tulla tiensä päähän kirjaimellisesti. Kirjastojen siirtymistä enenevässä määrin omatoimikirjastoiksi on jatkettu ja viimeisenä kesällä 2024 alkaa siihen valmiuksia antava remontti pääkirjastolla.

Vakituisen henkilöstön määrä on ollut laskeva.

Laadukkaat kirjastopalvelut -tavoite toteutui täysin. Asiakaskyselyssä 2023 palvelu koettiin erittäin hyväksi.

Henkilökunnan motivaatio ja työhyvinvointi -tavoite toteutuivat täysin. Työhyvinvointikyselyn 2023 perusteella kirjastolla on saatu parannettua työhyvinvointia merkittävästi.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut koostuvat liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista sekä työpajatoiminnasta. Laukaan kulttuuriohjelma hyväksyttiin syksyllä 2023. Culture in nature on iso hanke, joka alkoi yhdessä elinkeinopalvelujen ja yhdyskuntatekniikan kanssa.

Sähköisten palvelujen ja viestinnän kehittäminen -tavoite toteutui täysin. Tilojen hallinta on siirtynyt kokonaan sähköiseen järjestelmään. Tilojen käytöstä viestitään monipuolisesti.

Talouden aktiivinen seuranta -tavoite toteutui osittain. Talouden seuranta on tiivistetty mutta sitä tulee edelleen kehittää.

Hyvinvoivat työntekijät, jotka tuottavat laadukkaita vapaa-ajan palveluja -tavoite toteutui osittain. Asiakaspalautteesta ei raportoitu.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus

Hypen osalta vuosi 2023 oli muutosten aikaa 1.1.2023 alkaneen hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Tulosyksikköön jäi palvelupäällikön lisäksi etsivä nuorisotyö, erityisnuorisotyö, varhaisen tuen asiantuntijatyö sekä perustoimintaa tukeva hanketyö. Osana perhekeskusverkostoa työ on kuitenkin jatkunut tulosyksikössä osan työntekijöiden työnkuvien muuttuessa tai muovautuessa kunnan tarpeiden mukaan.

Tulosyksikön hallinnon organisointi ja työntekijöiden työnkuvien ja tehtävien selkeyttäminen -tavoite toteutui osittain. Hallinnollinen organisoituminen on kesken samoin kuin työkuvaudet.

Ennalta ehkäisevien, varhaisen tuen palvelujen vahvistamien yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa -tavoite on toteutunut. Ennalta ehkäisevää työtä on vahvistettu. Kolme järjestöiltaa on järjestetty yhteistyössä K-S:n hyvinvointialueen ja KYT:n kanssa.

Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksaminen -tavoite on toteutunut. Sairaspoissaolot ovat vähentyneet. Työhyvinvointikyselyn mukaan työhyvinvointi ja motivaatio on vahvistunut. Työstä saatu hyvää asiakaspalautetta.

8.2.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistyspalveluiden toimintakate alittui 370 00 eurolla. Sivistystoimialan toimintatulot ylittivät 750 000 eurolla budjetoidusta ja toimintamenot ylittivät 380 000 eurolla.

8.3. Tekniset palvelut

Teknisen tulosalueen tavoitteena oli kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää toimitiloja sekä tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toimialoille. Palvelujen tuottamisessa tavoiteltiin huomion kiinnittämistä suunnitteluun ja rakentamisen laatuun sekä asiakaslähtöiseen toimintatapaan. Toteutus tehtiin viidessä tulosyksikössä. Neljä tulosyksikköä eli hallinto-, suunnittelu- ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelut sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluivat teknisen lautakunnan toimialaan. Ympäristö- ja rakennusvalvonnan tulosyksikön vastuulautakuntana toimii lupa- ja valvontalautakunta.

8.3.1. Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tilapalvelut ja ruokapalvelut keräsivät asiakaspalautetta mutta saivat sitä niukasti. Saatu palaute oli kuitenkin hyvää. Toimenpide-ehdotuksia tuli 2023 yhteensä 172 kpl ja niiden käsittelyaika parani viime vuodesta.

Olosuhdeilmoituksia vastaanotettiin ZEF-palvelun välityksellä 49 kpl. Yhtään kiinteistöä ei ole luokiteltu sisäilmakohteeksi.

Koulutuspäiviä teknisellä palvelualueella toteutui 200 työpäivää. Palvelualueen henkilöstö osallistui myös kunnassa tehtyyn työhyvinvointikyselyyn.

Hankintamenettelyjen kehittämisen tavoite ei toteutunut eikä yrittäjien palautetta raportoida.

Kunnan omistuksessa olevien toimitilojen vuokrausaste oli 93 %, tavoite 100%.

Toimitilojen määrää ei raportoida kuin Tervämäen koulun osalta, joka siirtyi 2024 yksityiseen omistukseen.

Suositus

Asiakaspalaute on tärkeää työn ja toimintojen sekä tavoitteissakin olleiden asukasläh- töisten toimintatapojen kehittämisessä. Tila- ja ruokapalveluissa palautemenetelmien monipuolistaminen olisi harkittava palautemäärän kasvattamiseksi. Asiakaspalautteen kerääminen yhdyskuntateknisten palvelujen alueelta ja viranomaistehtäviä suoritta- vien kohdalla olisi myös tärkeää asiakaspalvelun kehittämistä ja strategian jalkautta- mista. Talousarviossa 2023 mainitaan palautteen kerääminen mutta sen toteutuk- sesta ei ole raportointia.

Havainto

Tarkastuslautakunta on vuosien 2021 ja 2022 arviointikertomuksissaan huomionnut Lievestuoreen Laajalahden puhdistusprojektin ja kirjannut seuraavansa asian kulkua. Vuoden 2023 toimintakertomuksessa mainitaan, että maisemointihanke on keskeytynyt Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen johdosta ja että Laukaan kunta päätti, ettei hae korjausta lupaan nykyisten materiaalien pysyttämiseksi. Voimassa olevan tilanteen mukaan materiaalit tulee vaihtaa. Tarkastuslautakunta seuraa edelleen asian etenemistä.

8.3.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Teknisen palvelualueen taloudelliset tavoitteet talousarvioon nähden saavutettiin. Toimintatuotot kasvoivat 357 000 € ja kuluissa säästettiin 72 000 €. Toimintakate alitettiin 429 000 €:lla

9. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Riskiarviointi on otettu vahvaksi osaksi talousarviota ja tilinpäätöstä. Jokainen palvelualue käy läpi omassa toimintakertomuksessaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ja ennakoivat toimintansa ja taloutensa kannalta olennaisimpia riskejä. Näkymä vuodelle 2024 on tunnistettu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on päivitetty 2021. Niiden lisäksi ei ole tarkempia ohjeita.

Toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä toteutetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimenettely palvelualueittain. 2023 kokonaisarvio sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta oli 2.8/5. Se heikkeni edellisestä vuodesta.

Heikentynyt arvosana vaatii huomioita ja uusien sisäisten ohjeiden viimeistelyyn ja käyttöön suositellaan panostettavan.

10. Arviointien yhteenveto ja kehittämissuhteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kehittää talouden seurannalla ja vaikuttavuusarviointilla Laukaan kunnan toimintaa.

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi keskeiset Laukaan kunnan toimintavuotta 2023 kuvaavat asiakirjat ja tilintarkastusasiakirjat sekä kuullut asiantuntijoita arviointityön tueksi.

Tarkastuslautakunta katsoo, että tilinpäätös antaa kokonaisuutena arvioiden riittävät tiedot Laukan kunnan toiminnasta, taloudesta ja tavoitteiden toteutumisesta tilikaudelta 1.1.2023-31.12.2023.

Sopeutusohjelma ja ylimääräinen valtionapu mahdollistivat ylijäämäisen tilinpäätöksen, joka antaa lisäaikaa talouden tasapainottamiseen.

Myönteisiä huomioita

Kaikki valtuustoryhmät sitoutuivat sopeutusohjelmaan.

Kehitettävää

Tulojen kasvattaminen ja omaisuuden myynneissä onnistuminen

Riskejä

Tasapainotustyön riittävyys

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että se kysyisi kunnanhallitukselta:

Onko hallituksella suunnitelmaa sen varalle ja mihin toimiin se aikoo ryhtyä, jos taloussuunnitelmassa vuosille 2024 ja 2025 merkityt 2 milj.€ ja 3 milj. € satunnaisia tuottoja ei toteudu?

11. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle tämän arviointikertomuksen arvioinaan vuoden 2023 toiminnasta. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sitovat toiminnalliset tavoitteet on saavutettu kokonaisuutena riittävän hyvin ja kunta on toiminut strategian mukaisesti.

Allekirjoitukset

Laukaa 20.5.2024

Helena Pihlajasaari puheenjohtaja

Kirsi Nieminen varapuheenjohtaja

Marko Hytönen

Tomi Koskela

Marko Vestola

KESKI-SUOMEN TARKASTUSLAUTAKUNTIEN YHTEINEN ARVIOINTI – LASTEN JA NUORTEN LIKKUMISEN EDISTÄMINEN

Arvioinnin tavoite on selvittää, miten ”Keski-Suomi liikkuu 2030 -agenda” toteutetaan kuntien ja hyvinvointialueen toimenpiteillä <https://www.kesli.fi/ksliikkuu/agenda/>. Agendan tarkoitus on yhdistää maakunnan toimijat edistämään liikkumista ja aktiivista arkea vaikuttavasti ja laajalla yhteistyöllä. Agenda kannustaa toimenpiteisiin, joilla lisätään keskisuomalaisten päivittäistä liikkumista 15 prosenttia vuoteen 2030 mennessä seuraavilla tavoitteilla:

1. [Rakennetaan elinympäristöt liikuntaan aktivoiviksi](#)
2. [Järjestetään lasten ja nuorten arkipäivät fyysisesti aktiivisiksi](#)
3. [Panostetaan työikäisten liikkumiseen](#)
4. [Edistetään ikääntyvien liikuntamahdollisuuksia](#)
5. [Yhteisöt liikkumisen innostajana ja mahdollistajana](#)

Hyvinvointialueen ”Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2024–2025” on hyväksytty Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnassa 15.11.2023. Ohjelma on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmakokonaisuutta, joka toimeenpanee hyvinvointialueen strategiaa. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien palveluiden keskeisenä tavoitteena on edistää liikunnallista elämäntapaa vahvistaen lasten ja nuorten myönteistä keho- ja ruokasuhdetta ja ehkäisten ylipainoa ja lihavuutta. Keskeiset toimenpiteet kohdistuvat hoito- ja palveluketjutyöhön, lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavien ammattilaisten elämäntapaohjauksen osaamisen vahvistamiseen, Neuvokas perhe -menetelmän jalkautukseen sekä kunta-hyvinvointialue-yhdyspintatyöhön kuntien liikuntaneuvonnan ja sivistyspalveluissa toteutettavan ruokakasvatuksen edistämiseksi. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, s. 17.)

Tarkastuslautakuntien arvioinnin painopiste on lasten ja nuorten liikkumisen edistämisessä. Arvioinnissa selvitetään kuntien asettamia tavoitteita liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi ja hyvinvointialueen sekä maakunnan liiton ohjelmien toteuttamisessa.

Arviointikysymykset

- Miten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on kehittynyt Keski-Suomessa, ja mitkä ovat olleet kuntien panostukset liikkumisen edistämiseen?
- Onko kunnan strategiassa asetettu tavoitteita lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseen?
- Onko kunnan hyvinvointikertomuksessa vuodelta 2022 raportoitu lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä?
- Onko kunta mukana valtakunnallisissa hankkeissa kuten ”Liikkuva koulu”, ”Liikkuva varhaiskasvatus”, ”Liikkuva opiskelu” tai ”Harrastamisen Suomen malli”?

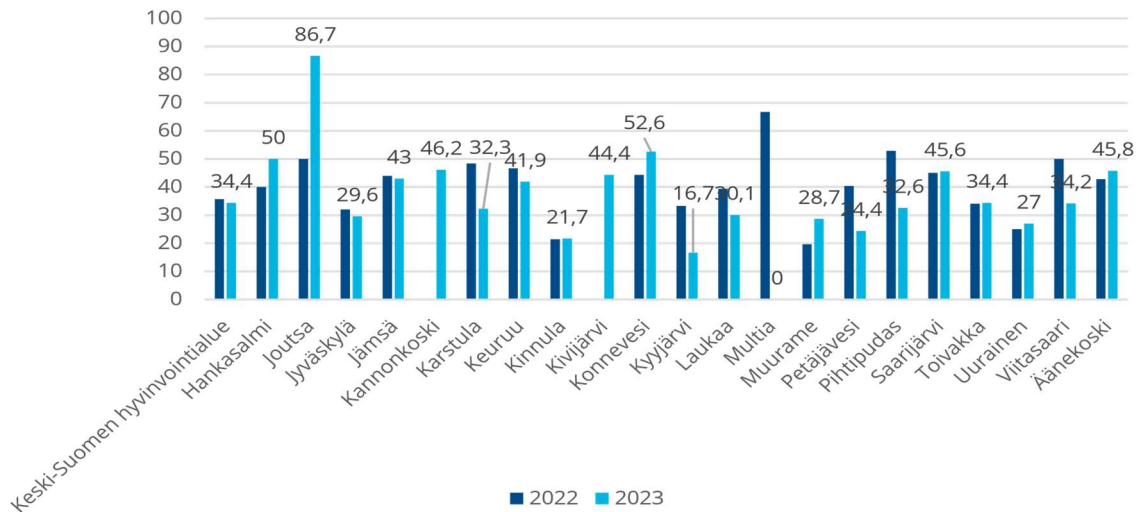
1. Arvioinnin toteuttaminen

1.1. Lasten ja nuorten liikkumissuositus ja fyysinen toimintakyky

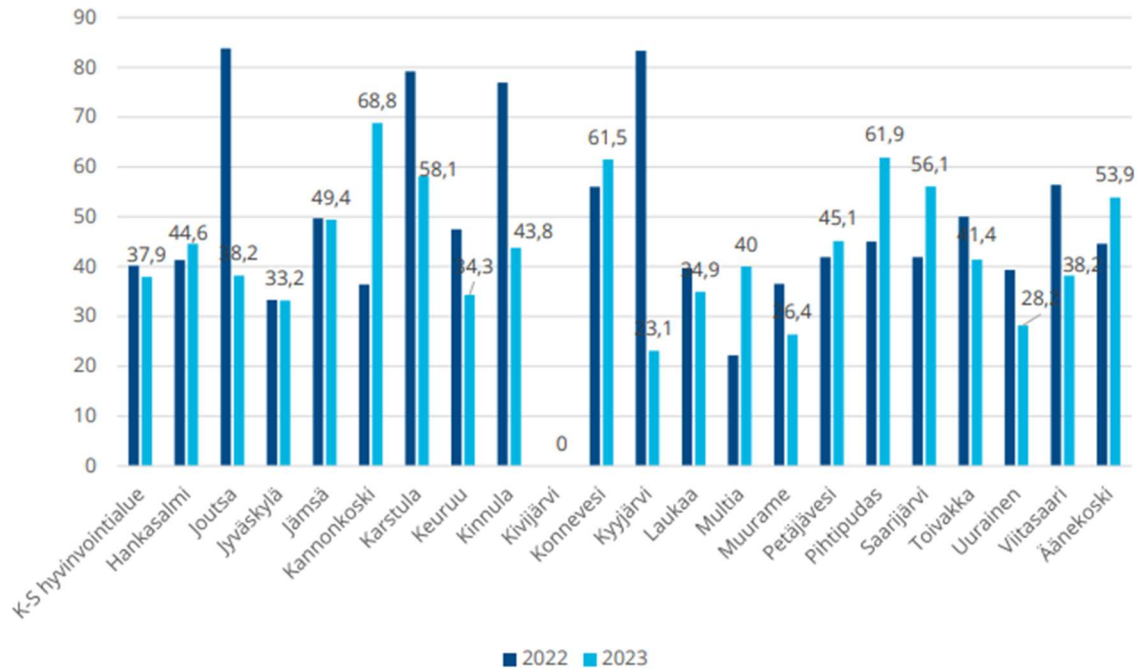
Kaikille 7–17-vuotiaille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikumista vähintään 60 minuuttia päivässä yksilöllä sopivalla tavalla, ikä huomioiden. Runsasta ja pitkäkestoista paikallaanoloa tulisi välttää.

Suosituksen mukaan olisi hyvä liikkua viikon jokaisena päivänä ja suurimman osan liikumisesta tulisi olla kestävyystyypistä. Teholtaan rasittavaa kestävyystyypistä liikumista sekä lihasvoimaa ja luustoa vahvistavaa liikumista tulisi tehdä vähintään kolmena päivänä viikossa. Liikkumisen tulisi olla monipuolista, jolloin erilaiset liikuntataidot kehittyvät. Myös liikkuvuuteen on hyvä kiinnittää huomiota. (OKM, Liikkumissuositus 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille.)

Alla olevassa kuvioissa 1 ja 2 esitetään 5. ja 8. luokkalaisten oppilaiden osuus, joilla on heikko fyysinen toimintakyky. Yläasteikäisillä fyysinen toimintakyky heikkenee huomattavasti verrattuna ala-asteikäisiin.

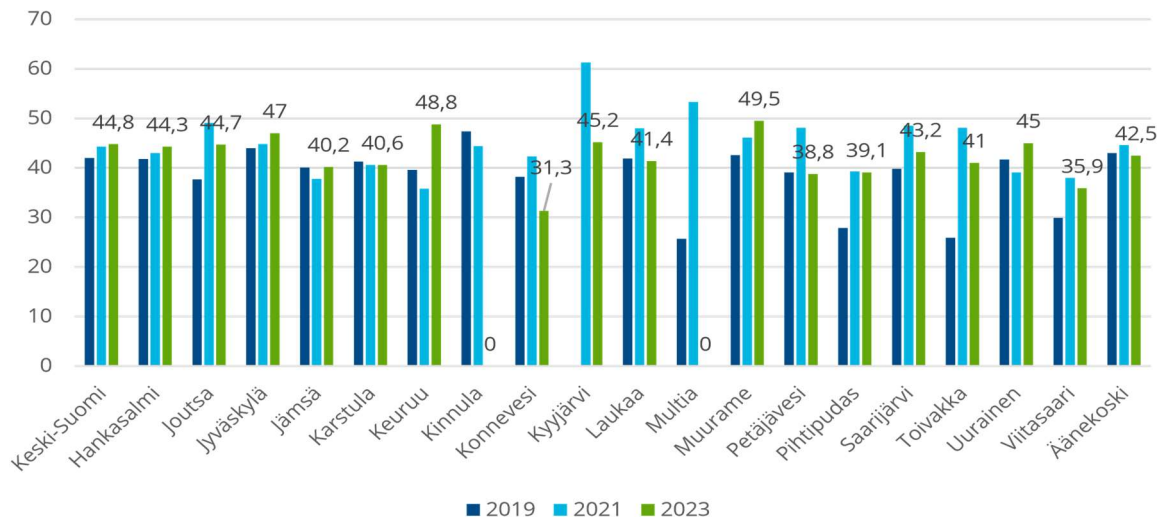

Kuvio 1. % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) vuosina 2022-2023, pylväässä vuoden 2023 arvo. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 5477)

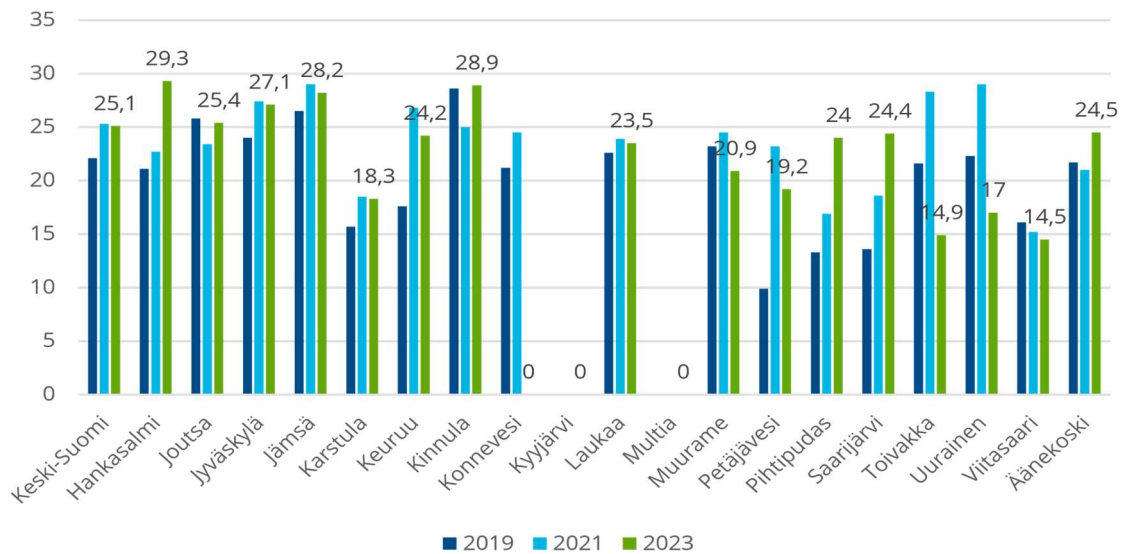

Kuvio 2. % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus) vuosina 2022-2023. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 5478)

Kuvioissa 3 ja 4 esitetään vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4.–5. ja 8.9. luokkalaiset kunnittain.

Kuvio 3. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019–2023) Keski-Suomen kunnissa (Lähde: sotkanet.fi, ind. 4822)

Kuvio 4. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019–2023) Keski-Suomen kunnissa. (Lähde: sotkanet.fi, ind. 4727)

Havainto:

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien 8. ja 9. luokkalaisten määrä on noussut koko Keski-Suomessa 3 prosenttiyksikköä vuosina 2019–2023 ja neljässä kunnassa (Hankasalmi, Petäjävesi, Pihtipudas ja Saarijärvi) vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kasvanut 8–10 prosenttiyksikköä.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien 4. ja 5. luokkalaisten määrän kasvu koko Keski-Suomessa on ollut 2,8 prosenttiyksikköä. Toivakka on saanut nostettua tulosta 15,1, Pihtipudas 11,2 ja Keuruu 9,2 prosenttiyksikköä.

Liikkumisen määrä on myös vähentänyt heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien lasten ja nuorten määrää.

Johtopäätös:

Kuntien toimenpiteet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan vahvistumiseen. Liikkumisen edistäminen on merkittävää ennaltaehkäisevää toimintaa, joka vaikuttaa myös hyvinvointialueen palvelutarpeeseen.

1.2. Liikunta- ja ulkoilupalveluihin käytettävä resurssi Keski-Suomen kunnissa

Kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kuntien tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Alla olevassa taulukossa on esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan, HYTE-kertoimen rahoitusosuus asukasta kohti. Taulukkoon on kerätty kuntien rahoitus liikunta- ja ulkoilupalveluiden kuluihin sekä bruttoinvestointeihin.

Taulukko 1. Keski-Suomen kuntien liikunta- ja ulkoilupalveluiden nettokulut ja investoinnit vuodelta 2022 sekä HYTE-kertoimen mukainen rahoitusosuus kunnille. Lähde: Valtiokonttori/tutkihallintoa.fi, sotkanet.fi)

	Kunnan liikunta- ja ulkoilupalveluiden nettokulut €/as 2022	Kunnan liikunta- ja ulkoilupalveluiden bruttoinvestoinnit €/as. 2022*	HYTE-rahoitusosuus 2023 (12,50- 20,90) €/as	HYTE-rahoitusosuus 2022 (10,90- 21,20) €/as
Hankasalmi	63,29 €	32,22 €	16,2	15,8 14,3
Joutsa	125,94 €	0,00 €	17,6	
Jyväskylä	126,11 €	115,30 €	20,8	21,2
Jämsä	106,19 €	46,34 €	18,8	19
Kannonkoski	75,69 €	110,46 €	18,0	17,8
Karstula	59,48 €	376,01 €	17,9	17,5
Keuruu	76,95 €	66,71 €	16,4	17,1
Kinnula	100,76 €	0,29 €	15,0	13,6
Kivijärvi	58,39 €	0,00 €	14,8	16,7
Konnevesi	125,59 €	30,57 €	18,6	15,1
Kyyjärvi	108,79 €	76,23 €	17,3	17,9
Laukaa	87,92 €	50,27 €	17,9	16,7
Luhanka	46,26 €	0,00 €	12,5	10,9
Multia	99,15 €	27,64 €	17,3	14,7
Muurame	114,27 €	106,46 €	15,5	18,1
Petäjävesi	54,60 €	1,68 €	14,6	15
Pihtipudas	120,96 €	22,11 €	17,0	17
Saarijärvi	90,68 €	8,54 €	18,2	14,4
Toivakka	79,32 €	18,55 €	12,6	13,8

Uurainen	89,01 €	39,58 €	20,9	19,7
Viitasaari	174,12 €	33,98 €	17,8	17,3
Äänekoski	196,24 €	74,30 €	15,7	16,1
Keski-Suomen hyvinvointialue			42,0	39,4

*Kunnat saavat erisuuruisia rahoitusosuuksia liikunta- ja ulkoiluinvestointeihin.

HYTE-kertoimeen sisältyvät liikunnan edistämisen prosessi-indikaattorit hyvinvointialueella ja kunnassa

Hyvinvointialueen palveluista lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastusten yhteydessä, elintapaneuvonnan ja opiskeluhuollon yhteydessä voidaan ohjata liikkumiseen. Tarkastusten toteutuminen (terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen) vaikuttaa myös hyvinvointialueen HYTE-kertoimen rahoitusosuuteen.

Kuntien HYTE-rahoitusosuuteen vaikuttaa liikunnan osalta muun muassa se, miten kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille, (indikaattorinnumero 5327). Muita rahoitusosuuteen vaikuttavia indikaattoreita ovat:

- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa, indikaattorinnumero 5323
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen, indikaattorinnumero 5321
- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin, indikaattorinnumero 5320
- Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä, indikaattorinnumero 5328

Taulukko 2. Keski-Suomen kuntien liikuntaan liittyvät HYTE-indikaattorit vuodelta 2022. (Lähde: sotkanet.fi)

	Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskouksen	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	Indikaattorin tulos 0-5
Hankasalmi	-	x	x	-	-	2
Joutsa	x	x	x	-	x	4
Jyväskylä	x	x	x	x	x	5
Jämsä	x	x	x	x	-	4
Kannonkoski	x	x	x	-	x	4
Karstula	-	x	x	x	x	4
Keuruu	x	x	x	-	x	4
Kinnula	x	x	-	-	x	3
Kivijärvi	x	x	-	x	-	3
Konnevesi	x	x	x	x	-	4
Kyyjärvi	x	x	x	x	-	4
Laukaa	x	x	x	-	-	3
Luhanka	x	-	-	-	-	1
Multia	x	x	-		x	3
Muurame	x	x	x	-	-	3
Petäjävesi	x	-	x	-	-	2

Pihtipudas	x	x	x	-	-	3
Saarijärvi	x	x	x	-	-	3
Toivakka	-	-	-	-	-	0
Uurainen	x	x	x	-	x	4
Viitasaari	x	x	x	-	x	4
Äänekoski	x	-	x	-	-	2
	19/22	18/22	17/22	6/22	9/22	ka 3,1

Indikaattoreiden tuloksia vertailtaessa havaitaan, että vähiten toteutuu Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden vuosittainen raportointi kunnan hyvinvointikertomuksessa, vain 6 kunnassa. Myös liikunnan edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden osallistuminen toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin toteutuu vain 9 kunnassa (kuntien TEA-viisariin ilmoittamien tietojen perusteella).

Havainto:

Mikäli jotakin tietoa ei ollut toimitettu kunnasta vuodelta 2022, asia korjattiin seuraavan vuoden tietoihin.

Toinen arviointikysymys liittyy siihen, miten kunnan strategiassa on asetettu tavoitteita lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseen. Alla olevaan taulukkoon on kerätty tietoja siitä, onko kuntastrategiassa / hyvinvointialueella mainittu erikseen lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä, onko hyvinvointikertomuksessa raportoitu liikkumisen edistämisestä, onko tehty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja erillinen liikkumisen ohjelma.

Taulukko 3. Lasten ja nuorten liikkumisen huomioiminen kuntastrategiassa ja muissa ohjelmissa niiden kuntien osalta, jotka ovat tiedon toimittaneet.

	Strategia/Sanoitettu tavoite. Onko mainittu lapset ja nuoret erikseen (L)	Onko hyvinvointikertomuksessa raportoitu lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä, Kyllä / Ei ja miten	Onko kunnasanne / hyvinvointi-alueella tehty lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Kyllä / Ei	Onko kunnasanne liikkumisohjelma tai jokin erityismaininta lasten ja nuorten liikkumiseen liittyen (L), Kyllä / Ei
Hankasalmi	Aktiivinen Hankasalmi -strategiakärki	Kyllä	Kyllä, vuosille 2020 – 2023	Kyllä, Hankasalmi liikkuu 2023-2028 (kv 13.6.2023 § 19)
Joutsa	Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut	Kyllä	Kyllä	Ei
Jyväskylä	Liikuntapääkaupunki -strategiakärki, Suomen liikkuvimmat kaupunkilaiset (L)	Kyllä, Move!-mittaustulokset, liikunta-aktiivisuus	Kyllä	Kyllä, valmisteilla liikkumisohjelma (kevät 2024)
Jämsä				
Kannoskoski	Ei erikseen. Perherakas ja turvallinen asuinpaikka. Eri sukupolvet toistensa tukena. Panostamme liikuntamahdollisuuksien kehittämiseen ja harrastamme yhdessä.	Kyllä. Mittareina mm. kunnan oma Hyvinvoinnin edistämisen kysely, sekä Move-mittaukset, lasten ja nuorten liikunnallisten harrasteryhmien määrä ja osallistujien lukumäärä. Kirjattu myös liikuntapaikkojen kehittäminen vuodelta 2023, sekä kunnan osoittama euroääräinen tuki liikuntatoimeen ja saatu hankeavustus.	Kyllä. Suunnitelma päivitetty 2023 ja hyväksytty sivistyslautakunnassa.	Kyllä. Luotu uusi Lasten ja nuorten terveystoimintaohjelma vuonna 2022. Luotu uusi Luontoliikuntaohjelma vuonna 2023. Liikkumisohjelma-kokonaisuuden päivitys meneillään. Valmistuu 2024.

Karstula				
Keuruu	Ei (oppiva yritys-kaupunki)	Kyllä, Move!-mitaustulokset ja kouluterveyskysely	Kyllä	Kyllä, liikunnan kehittämissuunnitelmassa 2021-2024 ja työstössä vuosille 2025-2028
Kinnula				
Kivijärvi				
Konnevesi				
Kyyjärvi	Hyvät puitteet yhdistys- ja harrastustoiminnalle. Turvallinen elinympäristö.	Kyllä. Move -testien ja kouluterveyskyselyn tulokset. Harrastamisen Suomen mallin raportti.	Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu myös lapset ja nuoret, mutta heille suunnattu oma hyvinvointisuunnitelma on valmisteilla.	
Laukaa	Toimintaympäristö: Lasten määrä on suuri väkilukuun nähden.	Kyllä, Move!-mitaustulokset; toimenpiteitä liikkumisen edistämiseksi lueteltu	Kyllä, päivitettyinä	Kyllä, Lasten ja nuorten liikunta-neuvonta
Luhanka				
Multia				
Muurame				
Petäjävesi				
Pihtipudas				
Saarijärvi				
Toivakka	Kuntastrategiassa ei ole mainittu erikseen lapsia ja nuoria.	Hyvinvointiraportti 2022 nostaa esille lasten ja nuorten liikkumisen osalta Move-mittauksen	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lähes valmis. Se valmis-	Ei ole liikkumisohjelmaa. Valmisteilla oleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

	<p>Strategian mukaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Toivakka rakentaa hyvinvointia arjessa panostamalla kaikenikäisiin toivakkalaisiin. -Strategiassa nostetaan esille Toivakan loistavat ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet. 	<p>tuloksia ja kouluterveyskyselystä liikkuntaan liittyviä tuloksia, joiden pohjalta on herännyt huoli lasten ja nuorten liikunnan vähenemisestä. Raportti kertoo myös sen, millaisia toimia lasten ja nuorten liikunnan edistämiseksi kunnassa on tehty v. 2022. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman yksi painopistealue vuosille 2024-2025.</p>	<p>tuu tämän kevään (2024) aikana.</p>	<p>nostaa yhdeksi painopisteeksi lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämisen.</p>
Uurainen				
Viitasaari				
Äänekoski	Hyvä elämä	Kyllä, Move!-mitaustulokset	Kyllä	Ei
Keski-Suomen liitto				
Keski-Suomen hyvinvointialue	Kasvun kärjet/Hyvä vointi.	Kyllä, Move! -mitaustulokset. Lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan tukeminen.	Kyllä. Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmaan kuuluu myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Keski-Suomi liikkuu 2030ohjelma, missä on mukana myös lasten ja nuorten liikunta

1.3. Kuntien osallistuminen liikuntaa/harrastamista edistäviin valtakunnallisiin hankkeisiin/ohjelmiin

Kaikissa Keski-Suomen kunnissa on tehty kuntakohtainen Liikkuva-koulu-rekisteröinti. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan ei ole joka kunnassa rekisteröidyttä kuntakohtaisesti, vaikka varhaiskasvatuksen yksiköitä on rekisteröityneenä. (Lähde: Liikkuva koulu tilastokooste, tiedot poimittu 29.2.2024)

Harrastamisen Suomen mallin avustusta vuosille 2023–2024 on myönnetty 18 keski-suomalaiselle kunnalle (Lähde: [Harrastamisen Suomen mallin kunnat - Harrastamisen Suomen malli](#), tiedot poimittu 29.2.2024)

Taulukko 4: Keski-Suomen kuntien osallistuminen liikuntaa/harrastamista edistäviin valtakunnallisiin hankkeisiin/ohjelmiin. (Lähde Harrastamisen Suomen malli -sivusto, Liikkuva koulu tilastokooste)

	Kunta on rekisteröitynyt liikkuva koulu -ohjelmaan	Kunta on rekisteröitynyt liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan	Kunnan 2. asteen oppilaitoksia on rekisteröitynyt liikkuva opiskeluohjelmaan	Kunta on saanut Harrastamisen Suomen mallin avustusta lv 2023-2024	Kunta on saanut Harrastamisen Suomen mallin avustusta lv 2022- 2023
Hankasalmi	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastuksista hyvinvointia Hankasalmella 2	Harrastuksista hyvinvointia Hankasalmella
Joutsa	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastamisen Joutsan malli	Harrastamista Joutsan malliin
Jyväskylä	kyllä	kyllä	kyllä	Jyväskylän harrastamisen malli 2023	Jyväskylän harrastamisen malli 2022
Jämsä	kyllä	kyllä	kyllä	HSM – harrasta Jämsässä	Koulujen kerhotoiminta Jämsän kaupungissa 2022-2023

Kannonkoski	kyllä	Kyllä, varhaiskasvatuksen yksikkö. Lisäksi vuodelle 2024 myönnetyssä Liikunnallisen elämäntavan kehittämishankkeessa yhtenä kohderyhmänä on varhaiskasvatus.	Kunnassa ei ole 2. asteen oppilaitoksia	Kyllä. Harrastetaan Kannonkoskella 2023-2024	Harrastamisen Kannonkosken malli
Karstula	kyllä	ei		Kaikkea Kivaa Karstulassa -toiminta	Kaikkea kivaa Karstulassa
Keuruu	kyllä	kyllä	kyllä	Keuruun kerhotoiminta	
Kinnula	kyllä	kyllä	kyllä	Harrasteita Kinnulan tapaan	Kinnula harrastaa
Kivijärvi	kyllä	ei	-	Kivijärven harrastamisen malli	Kivijärven harrastamisen malli
Konnevesi	kyllä	kyllä	kyllä	Konneveden koulujen kerhot 2023-2024	Konneveden koulujen kerhot 2022-2023
Kyyjärvi	kyllä	kyllä	-	Harrastamisen Kyyjärven malli	Harrastamisen Kyyjärven malli
Laukaa	kyllä	kyllä	kyllä	HLM – Harrastamisen Laukaan Malli 2023-2024	Harrastamisen liekkiä ja laatua Laukaan lapsille
Luhanka	kyllä	ei	-	-	-

Multia	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatusyksikössä on	-	Yhdessä ystävien kanssa	Yhdessä ystävien kanssa
Muurame	kyllä	kyllä	kyllä	Mun juttu Muuramessa!	Mun juttu Muuramessa!
Petäjävesi	kyllä				
Pihtipudas	kyllä	kyllä	ei	-	Wiitaunionin harrastamisen malli
Saarijärvi	kyllä	kyllä	kyllä	Harrastava, hyvinvoiva koululainen	Saarijärveläinen Suomen malli
Toivakka	kyllä	ei, mutta varhaiskasvatusyksikössä on	-	Harrastamisen ilo Toivakassa	Harrastamista Toivakan malliin
Uurainen	kyllä	ei	-	Harrastamisen Suomen malli Uuraisilla	Harrastamisen Suomen malli Uuraisilla
Viitasaari	kyllä	kyllä	ei	-	
Äänekoski	kyllä	kyllä	kyllä	Kaikki harrastamaan	Kaikki harrastamaan

Havainto:

Lähes kaikki Keski-Suomen kunnat ovat hakeneet ja saaneet valtion rahoitusta Harrastamisen mallin toteuttamiseen lukuvuodelle 2023–2024.

2. Vuoden 2023 liikkumisen arvioinnin yhteenveto ja kehittämisseuranta

Keski-Suomen lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on parantunut viime vuosina, ja myös kuntien toimenpiteet liikunnallisuuden edistämiseksi ovat lisääntyneet. Liikkumisen edistäminen näkyy myös kuntien tavoitteissa, ja kunnat ovat aktiivisesti olleet kehittämässä Harrastamisen Suomen mallia.

Kunnat ovat hoitaneet HYTE-kertoimen rahoitusosuuteen vaikuttavien liikuntaan liittyvien indikaattoreiden raportoinnin hyvin. Joidenkin kuntien tietoa ei ollut toimitettu ja asia korjattiin tuleville vuosille. HYTE-kertoimen rahoitusosuutta ei liikunnan osalta voida enää kovin paljon kasvattaa.

Hyvinvointialueen HYTE-rahoitusosuuteen vaikuttavat lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen, elintapaneuvonta (diabetesriski) ja opiskeluhuollon toteutuminen. Näiden palvelujen tietoja ei saatu vielä keväällä 2024. Puheenjohtajien verkosto toivoo, että hyvinvointialueen aluehallitus antaisi aluevaltuustolle ja kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajaverkostolle tiedon näiden palveluiden toteutumisesta syksyllä 2024.

Tähän arviointiin osallistuneet tarkastuslautakunnat antavat arvioinnin tiedoksi kunnan- ja kaupunginvaltuustoille ja pyytävät, että hallitukset voisivat antaa lausuntonsa, miten yhdyspintayhteistyötä liikkumisen edistämiseksi on toteutettu/viety eteenpäin.

3. Vuoden 2022 arvioinnin käsittely

Yhteensä 12 kunnan tarkastuslautakunnat ja Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta olivat sisällyttäneet vuoden 2022 arviointikertomuksiinsa puheenjohtajien verkoston tuottamia yhteisiä arviointeja. Arviointien teemat liittyivät työllisyyden edistämisen yhdyspintayhteistyöhön ja osaavan työvoiman pito- ja vetovoiman turvaamiseen.

Tarkastuslautakunnat kiittävät hallituksia lausuntojen antamisesta valtuustoille. Puheenjohtajien verkosto hyödyntää annettuja lausuntoja työllisyyden edistämisen yhdyspintojen toimivuuden arvioinnissa.

4. LÄHTEET

Kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiat

Harrastamisen Suomen malli -raportti. Saatavilla: [Harrastamisen Suomen mallin kunnat - Harrastamisen Suomen malli](#)

Keski-Suomi liikkuu 2030 -liikkumisagenda, <https://www.kesli.fi/ksliikkuu/agenda/>

Liikkuva koulu tilastokooste. Saatavilla: [Microsoft Power BI](#)

LIPAS-tietokanta, <https://www.lipas.fi/tilastot>

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Liikkumissuositus 7–17 -vuotiaille lapsille ja nuorille. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:19. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162984/OKM_2021_19.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Sotkanet.fi, www.sotkanet.fi

Valtiokonttori, tutkiahallintoa sivut, <https://www.tutkiahallintoa.fi/kunnat/kuntien-ja-kuntayhtymien-talous/kunnan-ja-kuntayhtymien-tilinpaatostiedot-palveluluokkakohtaisesti/>